

Femte roten, tomt 38

Kvarteret Kommerserådet

Första roten 1637–57v

Södra Stora Hamnen, väster om Korsgatan

Andra roten 1657h–70

Västra delen av 5.38

Vad man kan utläsa ur uppgifterna angående Påfvel fiskares gård 5.39 är att general Lars Kaggs hus ursprungligen tillhörde den berömde *Abraham Cabeliu* (född 1571 i Leiden, död 1645 i Stockholm. Han var borgmästare i det äldsta Göteborg 1609–12, bosatte sig 1617 i Amsterdam men återkom till Sverige 1621 och blev rådmän i det nya Göteborg, som han dock lämnade redan 1624, då han utnämns till generalkamrerare i Stockholm. Enligt vad som Fröding berättar och som framgår av en artikel i Svenskt Biografiskt Lexikon vände han sig i slutet av 1630-talet till regeringen och bad om dess hjälp mot dem i Göteborg, som ville beröva honom hans tomt, eftersom han inte haft tillfälle att bebygga den med stenhus. Han var den förste som byggde i Göteborg och som då uppförde ett trähus vid Holländaregatan, som han dock nedtagit och förlagt till den bakre delen av tomten. Detta hade han gjort, därför att han hade tänkt att bygga ett stenhus vid själva gatan men inte hunnit med det, innan han kallades till Stockholm. Han hade i alla år betalt sina utskylder. Hans klagomål var förgäves – magistraten i Göteborg hänvisade till Kungl. Maj:ts förordning om tomternas snara bebyggande med stenhus.

Enligt PHT 1953 häfte 1–2 var hans dotter Margareta identisk med den *Margareta Slots*, som var *Gustaf Adolfs* älskarinna och mor åt greve *Gustaf af Vasaborg*.

Generalen Lars Kagg

Gården ägdes 1645 av generalen Lars Kagg (född 1.5.1695, Kjellstorp, Örslösa, Skaraborg, död 19.11.1661 i Stockholm). Han begärde den 13.10.1661 att få njuta naborätten av det hus och gård, som tidigare varit Påfvel fiskares och som var beläget näst intill generalens hus vid Stora Hamnen. Han var riksråd och hade vid besök i staden stundom haft besvär att finna lämpligt härbärge (Almquist I:712). Efter Lars Kaggs död ägdes gården i en början av hans änka *Agneta Ribbing* – hon var född 13.6.1609, avled 18.6.1685 och är begravd i Riddarholmskyrkan.

Den 26.2.1666 klandrade landsbokhållare Lars Håkansson *Conrad Braun Johans* köp av Agneta Ribbings gård belägen intill Stora Hamnen mellan Willem Kuyhls hus å östra och kontrollören Anders Gunnarssons hus å västra sidan. Han visade köpebrev av *Daniel Nilsson*, som var fullmäktig för major *Otto Mörner*. Conrad Braun Johan hade köpt av en annan fullmäktig *landssekreterare Johan Rask*.

Den 7.11.1667 begärde Conrad Braun Johan att bli delaktig av de akter, som hade inlämnats i rätten, när landsbokhållaren Lars Håkansson och han stred om preferensen i ett köp av grevinnan Agneta Ribbing om hennes hus.

Lars Håkanson landsbokhållare

1670–72

Insp. och packhusmästaren Cordt Braun Johan

1675–81, M1676

Den 17.10.1672 inlämnades i rätten en förlikningsskrift daterad den 8 samma månad mellan kamreraren Lars Håkansson och packhusmästaren Cordt Braun Johan om gården, som kamreraren en tid bebott och packhusmästaren sedermera vunnit genom kungliga domar. Packhusmästaren skulle betala Lars Håkansson 500 rdr, när denne avflyttade.

Med anledning att Conrad Braun Johan begärde att erhålla byggnadshjälp i likhet med alla andra, som byggt stenhus staden till ”zierat och prydnat” efter 1669 års bränder i enlighet med Kungl. Maj:ts resolution lät magistraten besiktiga hans byggnad och skrev därefter till riksskattmästaren den 17.10.1673:

”Fordom Riksens Fältherre Högwälborne Grefwe Lars Kagg hafwer i förtiden låtit på sin plats här i staden uppsättia een bygning av trää, och densamma sedan allenast på gafwelen till gatan och den eene sijdwäggen fora med mur och tegel een steen tiock: hwilket huus Packhusinspektoren Cort Braun Johan hafwer af Höggrefl. Excell-ces köpt och sedan reparerat. Denna reparation består däruti, att han Braun Johan hafwer låtit lägga på dhen gamble uthanpå gafwelen till gatan updragne muren, som är 18 alnar i bredden, allenast tegel een steen tiock till 2 1/2 alnar i högden, och dher ofwan på een liten gatfwel af bräder, som målade äre, och icke mehr, föruthan dhet som han innan wäggarne hafwer huset medh förbättrat, såsom spijsar och af trä.” (Ba:2)

I ett annat brev till Kungl. KammarCollegium skrev magistraten: ”Cort Braun Johans byggning består allenast av 2 aln mur, en steen tiuk, som är worden lagd på en gammal huusmuur, som war af förra ägaren bygd af grunden up och så köpt af Braun Johan: hwilken gamla muur består af 18 alnar uth till gatan. Ofwanpå dhe dhe?? tillökade uthi högden 2 ahlnar muur, hafwer han satt een gafwel af bräder giordt, och den låtit måla, det är den bygningen för hwilken han begiärer bygningshielp. Medh mindre han will der under förstå husets reparation uthan på med gamla murens opstrykande och innan med något förfallet träwärkes oprättande. Men alle andre, så wida oss witterligit ähr, som här hafwa bygd massiv steenhuus från grunden upp 2 wåningar högt upp till taket ringast 2 stenar tjockt, effter som grunden har warit beqwem till att draga, så mycket är oss witterligit om detta ärendet.”

Även *landshövding Henrik Falkenberg* berör frågan om byggningshjälp till Conrad Braun Johan i sin redogörelse till kommerskollegium den 19.6.1674. Han beskriver huset sålunda: ”Kortt Brun-Jahn hafuer allenast fordrat Ett gammalt trähuus uppweed Storegatan åt Hambnen med tegel uth på gafwelen, och then mycket prydeligt zirat, thes uthan hafuer han bygt någre stäkewarf till på huuset, och låtit det rödfega, och innan till måhla. Om honom aldtså någon byggningshielp skall effter Kammar Collegii breff till Eric Berg af d — sistledne tilläggias, förwentas widare Kungl. CammarCollegii resolution, så och huru mycket honom tillägnas skall.”

1678 hade Conrad Braun Johans ekonomi råkat fullkomligt i olag. Den 26 augusti detta år begärde *Sibrandt Valcks änka* att Conrad BraunJohan och hans hustru, innan de reste till Stockholm, skulle upprätta och tillställa henne ett beedigat inventarium över all den egendom, som de hade antingen här i staden eller annorstädes. Hon begärde laga uppbud och värdering av deras hus och gård och fordrade 1 520 rdr, som hon hade erhållit in-teckning i av rätten ”för lång tid sedan och innan Conrad Braun Johan råkade i denna vidlyftighet”. Denne förklarade sig icke kunna mottaga

hennes skrift i sitt nuvarande tillstånd. Det upplystes om att inspektör Conrad Braun Johans lösa och fasta egendom hade sekvestrerats på Kongl. Cammarens order och han själv hade belagts med personell arrest.

Den 2.10.1679 nämnes i rätten ”huruledes Kungl. Maj:t denne stadens Magistrate anbefallt haver att lägga arrest uppå så stor summa av alla holländska här i staden befintliga Effecter, som kan uppgå mot den skada, som Conrad Braun Johan och hans intressenter uppå deras skepp Wilhelm benämnt, som uti feiden Anno 1666 av en Caper emot all rätt och fog ledit hava.”

Tydiligen klarade Conrad Braun Johan den ekonomiska krisen, ty den 17.11.1679 meddelades, att han hade tillhandlat sig Partille gård av framlidne *Burggreven Israel Norfeldt* men att *Burggreven Leioncrantz* på sina omyndiga barns vägnar som bördeman hade retraderat uppköpet vid härads-tinget. Lagmansrättens skulle yttra sig.

Henrik Eilkings tjänare Olof Persson (troligen Ekmarck) begärde den 20.8.1683, att Conrad Braun Johan skulle förnöja honom med salt in natura. Immission i hans hus diskuterades. – *Kerstin Johansdotter Bonde* visade den 10.10.1684 en skrift daterad 15.10.1668, varuti hon av Conrad Braun Johan lovats en äreklädning vid ett gårdeköp. Den 22.6.1678 och 28.5.1678 hade Conrad Braun Johan utgivit obligationer till *Sibrandt Valck* (? – änkan?) på holländska, vilka inprotokollerats den 21.5.1685.

Herr *Erik Drakenberg*, herr *Axel Strurck* och Herr *Drakenfelt* protesterade skriftligen den 30.6.1685 mot allt skadestånd som direkt eller indirekt kunde tillskyndas dem av det dröjsmål, som deras farbroder *Börge Nilsson Drakenberg* kunde förorsaka dem genom att de inte kunde komma till slut med det husköp de hade ingått med inspektör Conrad Braun Johan om fordom *Pres. Nils Börgessons hus*.

Vi har redan i samband med *Jacob von Akern* berört förhistorien till det äktenskap som Conrad Braun Johan ingick 1665 med *borgmästaren i Karlstad Johan Börgessons* dotter *Sara Carlberg*. En bror till henne var *biskop Johannes Carlberg* och brorsöner var *stadsingenjörerna Johan Eberhard* och *Bengt Wilhelm Carlberg*. De flesta av makarnas tretton barn avled före Conrad Braun Johan, som när han dog i slutet av 1691 (begr. 6 dec.) var 54 år. Året före sin död hade han adlats *von Braunjohan till Partilled*. Sara Carlberg gifte efter Conrad Braun Johan om sig med *överste Gustaf Macklier*, som övertog gården och tillskrives den i tomtöreslängden 1696 Båda makarna begravdes med några veckors mellanrum 1701 – hon den 12 maj 54 år gammal, han vid samma ålder den 21 juli.

1710 ägde ”Generalguvernements-sekreterare” *Johan Seth* två tomter här, medan *madame Helmond* endast ägde en tomt men märkligt nog angavs hans tomtvärde liksom hennes till 450 d smt enligt 1715 års skattningslängd. Hans husvärde skattades till 1880 (alltså avsevärt högre än madame Helmonds 320) och lösöret till 1.000. Hos honom bodde mågen *justitiarien Aron Holst* med lösöre uppgående till 600 d smt.

Johan Seth gifte sig 13.8.1684 med jungfru *Magdalena Schmidt*. Hon döptes 8.11.1655 och var dotter till *sekr. Herman Schmidt* och *Magdalena Brun*. Fadern Herman Schmidt begravdes 5.12.1667 samtidigt med sin dotterson *Herman Spalding*, son till *Gabriel Spaldings* (5.27) första hustru *Catharina Schmidt*, död 1681. Johan Seth blev förmyndare för Herman Spaldings syster *Johanna Gabrielsdotter Spalding* i nov. 1691. Magdalena Schmidt begravdes den 7.12.1715. Johan Seth var änking 1717 – då omtalas ingen hustru, bara två pigor.

Gården övertogs av (mågen?) *borgmästaren och justitiarien Erik Tellander* (död i dec 1730: se också 5.45). Tomtöreslängden 1730 talar om herr justitieborgmästare Tellanders halva tomt. Erik Tellanders änka *Catharina von Seth* omtalas i Sävedals härad i febr. 1731. Samma år omtalas *justitiarien, senare borgmästaren Holsts* (död 1748, gift *Maria von Seth* född 1692, död 1777) och fru borgmästarinnan Tellanders änkefrus ödetomt. Av tomtöreslängden förefaller det som om denna västra del av 5.38 hade övertagits av grannen i väster *vinhandlare Johan Christian Selle*.

Östra delen av 5.38

Didrich Strokirk (Strokerk) 5.38 R1

1637? 1639: 2 mtl. Kallas samma år "krämmare". Var 1672 "härbärgerare och vintappare" (Långströms borgarlängd s. 14, Almquist I:714). Han gifte sig 1/ 16.8.1640 med *Margareta Hennings R1*, begr. 31.12.1643; 2/ 30.11.1645 med *Sofia Twist R1*, död som änka 57 år 5 mån gammal 1681 (begr. 23 maj)

Didrik Strokirk var född i december 1608 och avled 1680 (begr. 11 juli) 71 år, 3 veckor och 5 dagar gammal.

Collin Fallei

1640–41 4 mtl

Bodde rote 8 1637–39 (se 3.60 ö). Var enl yrkesreg 1639 krämare Svärson till Hans Carnei d.ä. Flyttade till Norrköping: se Helmfrid.

Bagaren Joakim Schönfelt

(tidigare se 5.17) 1642–43: 3 mtl, 1644, 1646–47: 2 mtl, 1648–54 3 mtl, 1655 4 mtl, 1656: 10.16, 1657v och h: 5.8, 1658–61: 5. Denna gård 5.38ö kallas "Joakim S:s gård", vilket är ett tecken på att han inte bodde där. 1661: redan då den 26.2.1661 och 26.2.1663 vände sig *handelsmannen Christian Meyer* i Göteborg i Vättle häradsrätt mot Joakim Schönfelt å Hede för en rest på barnepenningarna som han var skyldig *Petter Brandt* å sin svärfader *Michel Wernles* (d.ä., se 5.24 och 4.113) vägnar "och som på Hede gård avsatte äre."

I en skrivelse till magistraten berättade Joakim Schönfelt den 2.4.1668 (EIIa:2), att han genom giftermål för några år sedan hade blivit ägare till Hede gård. Han hade då måst avvitra sina barn som han "ätte" med sin första hustru. För barnens arv hade han måst sälja hus och gård i staden och också använda pengarna till Hede gårds upprättelse. Därigenom hade han kommit mycket till korta och förmådde ej längre bruka gården (Hede). Han hade därför måst sälja den och återflytta till staden och återupptaga sitt arbete som bagare. Han talade också om sin höga ålder. Den 10.6.1667 gav Joakim Schönfelt "rätten tillkänna att honom ännu äre obetalte 148 daler kopparmynt för 60 pund bröd, vilket Commissarie Peder Larsson, då han Prowiantmästare-Embetet förestod på Cronones wegnar af honom anammade och uppvägit hafwer." En månad senare den 11.8.1667 visade *Jacob Herten* i överrätten bagaren Joakim Schönfelts honom 1659 givna obligation. Eftersom *överstelöjtnant Reinhold Modée* var skyldig bagaren pengar begärde han att få sekvestrera dessa. Rätten beviljade Jacob Hertzens ansökan men tillade, att det blev något över skulle det tillkomma Schönfeldts barn för deras moderne.

Enligt justitie- och byggningskollegiet den 8.2.1668 hade *Henrik Johansson*, som rätten hade önskat som förmyndare för Schönfelts ena dotter, avböjt uppdraget, eftersom han redan var förmyndare för *Mårten Dreyers* barn och hade "beställning" i *Hans Jöranssons* sterbhus. Samtidigt

tillfrågades Joakim Schönfeldt, hur han hade skilt sina barn (i första giftet) från sig. *Annika Schönfeldt* var gift, *Gertrud Schönfeldt* ogift. Avvittring hade skett här på rådhuset för några år sedan enligt vilken vardera skulle erhålla 500 rdr, vilka stod dem tillhanda hos överste Reinhold Modée. I en skrivelse den 13.4.1668 (EIIa:2) berättade Joakim Schönfeldt, att han av sin dotter Gertrud hade fått låna 100 rdr av hennes matrimonium att disponera som han ville. Han begärde, att pengarna skulle intecknas. Var det Annika, som av *Anders Björnsson Winbo* (se 9.22) 10.5.1669 kallas hans avlidna hustru, som gav honom anledning att kräva svärfadern Joakim Schönfeldt på hennes modernearv? (Redan 11.11.1667 fick Anders Björnsson Winbo besvärja sitt inventarium efter sin sal. hustru)

I kämnärsrätten omtalas 1669, att borgaren och bakaren i Göteborg Joakim Schönfeldt hade köpt vete av *Henrik Kradepool*, som 1668 hade betalats i *Cornelius Leckes* gård i Köpenhamn vid Östre Gamle Port av *föreståndaren för barnhuset i Köpenhamn Anders Svensson*. Den 7.7.1670 fann rådet skäligt att förskona bakaren Joakim Schönfeldt både för en och annan skatt, ”så wijda han een långsam tijd på landet bodt, och medlertijd här ingen borgerlig näring haft hafwer. Dessutom kom hans närwarande medellösheit i consideration, och det han nyligen här sitt bakeri å nyo inrättat hafwer, och för den skuld utan lindring och understöd icke kan bestå.”

I årshandlingar för den 13.6.1670 (EIIa:3) omtalas att Jockum Schönfeldt hade erhållit räkning på 17 års arrende av stadens mark av *Jacob von Akern*. Arrendet omfattade 73/4 morgenland från 1.3.1653 till samma dag 1670. Joakim Schönfeldt hade ingått avtalet om arrendet den 23.11.1650 och Schönfeldt hade upptagit öde land, som sedermera brukats av *Mårten von Lengerken* och *Håkan Eilking*.

Joakim Schönfeldt bagare avled i små villkor under första hälften av 1670-talet men tycks ha varit i livet den 24.11.1673, då det i ränte- och byggningskollegiet talas om en kopparpanna, som hade utpantats av Joakim Schönfeldt. Om den inte inlöstes skulle den försäljas.

I resolutionsboken den 19.1.1682 står följande: ”Uppå Joakim Schiönfelts Bakares Efterleverskas Gudfruktig hustru Estri Wernles supplique och anhållande, att henne må nu som tillföre af Lofl. Magsitraten och Bakaregillet hafwer warit effterlåtitt, måtte förundt blifwa, låta ombära bröd till salu uti en korg, resolverade rätten det hon så i anseende till hennes slätta willkohr som ock frånhändes och afsides boende [d.v.s.på Hede säteri], hwarest hon nu för tiden alls ingen afgang på sitt bröds bakande kan hafwa skall få till Påsk nästinstundande, nu som tillföre låta bära omkring sitt bröd i korgen att försällia. Men i medlertid må hon antingen förskaffa sig någon särdeles Brödbod på belägligare ohrt eller på annat sätt, som bäst hon kan sig förse. Det wederbörande tage sig till effterrättelse, och låte henne i detta måhl omolestred blifwa”. Gbg Ba:8 21.9.1691, till Herr *Landshövdingen Eldstierna* (svar på brev dat. Vänersborg 12.7.1691): Ang. Joakim Schönfelts arvingar här å orten ”wij oss påminna kunde, att en bagare af det nampnet mehra än för 20 åhr sedan här i staden warit Hafwer, hwars enka ännu lefwer och här wistas, dock af alldeles förarmade willkohr, ägandes hwarken lös- eller fast ägendom, utan är en mycket gammal och bräcklig menniska, som lefwer af det godt folk henne gifwa och meddela, och ehuruwäll hon en dotter hafwer, som förnimmes wara gift i Marstrand och äger en materialskrifware Bengt Borgman wid nampn, så lærer likwäll densamma wara af mycket ringa willkohr som ock intet efter sin fader ärftt hade emedan han blef död i fattigdom.” (Se Göteborgsregistret: Bengt Hansson Borgman och hans hustru *Barbro Schönfeldt* hade en som Wilhelm döpt i Gustavi 22.1.1701 enligt attest av *Sophia Lander* i EIIb:2. Bengt Hansson Borgman var son till *Hans Bengtsson* på Kungsgatan. I EIIa:16 den 22.2.1700 talar Johan Gabriel Borgman om ”sin olycklige broder Bengt Borgman som genom Commend. Laurins dödlige frånfälle en tid häftat i balan-

ce. Kort efter det han togs i arrest blev hans ringa lösören satte i kvarstad och skulle gå i exekution liksom den gård han ägde i Marstrand” etc.)

I en annan skrivelse från magistraten den 30.4.1692 (Ba:7) redogörs från skillnaden i förmögenhet mellan *den yngre och den äldre Mikael Wernle* och deras arvingar (se 6.15 se 5.24 och 4.113): ”Men den gamble [Mikael Wernle] hafwer allenast en doter lembnat, thenne BagareEnkan Estrid Wernlet, som intet fick efter sin fader att ärva efter all hans egendom gick till creditorernas avbetalning och däribland också Hede, hwilken derfor medelst också råkade på många år i ödesmål intill dess gamble Michael Wernlets måg Bagaren Joakim Schönfeldt tillhandlade sig honom utaf sterbhuscreditorerna för 600 rdr courant och honom ther på åter bebyggde och i bruk kom. Och som denne Schönfeldt hade warit gifft förrän han Estrid Wernlet till hustru bekom, hade han och employerat sine Barns af förra giffto Mödernearf till gårdens inlösning af creditorerne, och när Mödernet till dem änteligen utbetalas skulle, måste han försällja gården till sal Herr Öfwersten Modée alldeles som änckans relation lyder och penningar till första barnkullen afläggia. Hwarpå han sedan med thenna senare hustrun och barnen af thenna sista kullen råkade i fattigdom, blifandes också helt medellös döder, och änckan med sine Barn alt sedan under mycket ringa willkor måst sig här i staden uppehålla.”

14.6.1692: Erstri Wernlet hade berättat sig ”alz inga documenter, köpebref eller annat afhandlingsInstrument Hede gård angående i sina gömmor hafwa uthan att översten sal Reinhold Modée, som gården af hennes afledne man köpte, alt sådant, uthan twifwel, tillika med sielfwa hemmanet i possession och omhänder bekommit. Hede gård är icke belägen i stadens jurisdiction utan i Wetle härad.” – Man hänvisade till samma häradsprotokoll.

Wilhelm Kuyhl skeppare

1666–70

Wilhelm Kuyhl lagbjöd 1662 gård, som hade kostat honom 1.000 daler. Huseköpspenning 30:- Av vem Wilhelm Kuyhl köpte denna gård vid Stora Hamnen framgår inte av notisen om uppbygget men både tidpunkten och läget i kontributionslängden antyder, att det var av bagaren Joakim Schönfeldt.

Wilhelm Kuyhl var son till *Johan slussmakare*, d.v.s. *Johan Jacobsson Kuyhl*, som åren 1650–57 arrenderade stadens sluss och slusskvarn. Johan slussmakare blev 1661 ihjälslagen av vindbryggan vid Carlspport (begr. 22 sept.) Johan slussmakare hade ägt en gård, som den 22.4.1661 lagbjöds av *räntmästare Daniel Nilsson*.

Wilhelm Jansson Kuyhl gifte sig den 1.7.1655 med *Maria de Letter*.

Wilhelm Kuyhl och hans fader hade ägt 9/64 i ett skepp ”Gamla Rosen” kallat (till skillnad från ”Nya Rosen”, som ersatte det). Skeppet Gamla Rosen blev taget av holländarna under kriget med Danmark 1657–60 och som ersättning erhöles av Kungl. Maj:t löfte om 8 öre smt avdrag på kronotullen för var tunna salt, som infördes med det nya skeppet av Gamla Rosens redare. Den 18.8.1665 processade Wilhelm Janssen Kuyhl med *Berge Andersson Bohm*, som hade köpt 1/32 i Nya Rosen och ville tillägna sig denna nedsättning i tullen. Den 11.9.1665 omtalas Wilhelm Kuyhl som skeppare för skeppet *S:t Johannes Evangelist* i vilket han ägde en fjärdedel. I egenskap av skeppare på det fartyget besvarade sig Wilhelm Kuyhl över *Johan Behrman*, som hade besvärat sig över Wilhelm Kuyhl på grund av att Behrman icke hade fått inlasta en post tjära på skeppet. Johan Behrman sade sig ha slutit kontrakt med Wilhelm Kuyhl om att få inlasta så många läster (var läst för 11 rdr riksdaler) tjära, som Behrmans galliot kunde föra hit. Wilhelm Kuyhl

sade, att han givit sådana villkor för inlastningen, att eftersom tjäran var ”en wådelig och smittesam wahru till andra wahrurs fördärv”, så skulle tjäran vara tjock och icke tunn. Behrman hade vidare dröjt fjorton dagar över den förelagda tiden, så att Kuyhl hade varit tvungen att inlasta andra köpmansvaror – mer kunde inte inlastas utan skeppets ”största perikel”. *Christian Petersson* intygade, att den tjäran Johan Behrman i Hamburg ville inskeppa på Kuyhls skepp och utföra till England var så tunn, att den ”war utur tunnorna ned på botten i en galliot Stettin så överflödigt utloppen, så att hon stod honom över en fot högt uppå benet”, när han besåg tjäran.

Wilhelm Janssen Kuyhl, som var kalvinist, begravdes den 23.9.1670 ”mit völligen Ceremonien”. Troligen behöll änkan gården till sin död 1688 (begr. 22 juli, 54 år gammal). Sonen *Johan* blev överstelöjtnant och *adlades Kuyhlenstierna*,

Dessutom hade paret åtminstone fyra döttrar. *Maria Kuyhl* gifte sig den 8.8.1675 med *hattmakaren (senare rådmann) Jacob Utfall*, som bodde som måg i gården 1676–79.

Två döttrar till Wilhelm Kuyhl firade dubbelbröllop den 9.1.1679: *Magdalena Kuyhl* gifte sig då med *Alexander Wilhelm Arens* och *Catarina Kuyhl* med *Peter Helmond*. Slutligen gifte sig *Cornelia Kuyhl* den 7.8.1683 med *Anton von Egmont*.

Wilhelm Arens

I tomtöreslängden kallas gården 1696 för hus. Wilhelm Arens förklarade i rätten den 17.5.1684 såväl skriftligen som muntligen sig vara sinnad att genom ett instrument cedera sina syskon i Lübeck alla sina arvspretentioner, som han ägde där. Den 2.12.1695 uppbjods Wilhelm Arens hus och gård vid Stora hamnen av *handl. Johan von Minden* som pant för 278 d smt skuld. Den 19.12 s.å. visade *Torkil Esbjörnssons änka* genom *Söffring Barck* Wilhelm Arens den 8.9.1690 inprotokollerade obligation, eftersom Johan von Minden och *Jacob von Akern*?

Den 20.2.1696 protesterade *kaptenen (senare överstelöjtnant) Johan Kuyhlenstierna* och rådmann *Jacob Utfall* över att deras svåger Alexander Wilhelm Arens kreditorer hade lagbjudit deras sal faders och svärfaders hus och gård. Samma år avled Wilhelm Arens – han begravdes den 7.7.1696. Han var mest verksam som köpman men hade en kort tid omkring 1691 varit verksam som stadsmäklare.

1697 kallas gården för för

madame Helmonds

Hon var änka redan 1686. Tomtvärdet angavs 1715 till 450, husets värde till 320 smt och Madame Catarina Kuyhl bodde i gården med en piga Maria Andersdotter. Enligt kroglistan 1717 drev hon ett värdshus med 96 d smt i accis (småkrogarna betalade 3 d smt) Hon ägde ännu 1730 tomten som 1721 hade avbränts.

Maria Kuyhls son Wilhelm von Utfall

stod för tomten 1735, som 1737 kallas Herr President Utfalls tomt. Den 20.5.1738 sålde han den 20 maj ”tomt vid Stora hamnen mellan apotekare Martin Andreas Bauch å ena och vinhandlare Christian Selles hus och gård å andra sidan” för 500 d smt till

murmästare Johan Samuel Rancke

(första uppbud 29.5.1738 Fasta 31.10.1739). Tomten kallas ännu 1655 ödetomt tillhörande murmästare Johan Samuel Rancke.

Den 4.9.1758 lät

supercargören Daniel Vignaulx

första gången uppbjudas ”ett på Stora Hamnegatan emellan kommissarien Herr Johan Christiasn Selles å västra och apotekaren Martin And. Bauch å östra sidan varande hus och gårdar”, som han för 10 200 d smt den 1.10.1757 tillhandlat sig av murmästaren Johan Samuel Rancke. – Vignaulx som senare kallas handelsman var ägare 1775.

1785–90 Ostindiske överstyrman *Peter Mauritz*, ibm 1785 herr *Hans Arfvidsson*.

26.5.1794 uppbud av handl Samuel Bruce, vars svärson

stadskirurgen Anders Brulin var ägare 1800. Enligt Berg (II:1–2, 433) var Anders Brulin född i Alingsås 17.11.1754 (son till *bataljonsfältskären* vid Västgöta Dals regemente *Lars Brulin*, död 76-årig 23.2.1793).

Anders Brulin Avled i Göteborg den 22.1.1841. Han biträdde från 1782 *arkiater Engelhardt* i hans praktik. Erhöll fullmakt 14.2.1794 som förste stadskirurg i Göteborg. Ägde enligt bou efter hustrun 29.6.1802 hus och gård vid Stora Hamngatan nummer 5.38 4 100 rdr rgs. tomt 8.34, Kronhusgatan, bebyggd med bodar 200 rdr rgs, kronoskattehemmanet Lunden i Örgryte ½ mtl 5 500 rdr samt 2½ mtl frälsesäteri Rossared i Fjärås, inköpt 8.10.1784 för 11.383.10 rdr.

Gift 1/ *Elsa Beata Bruce*, död 11.4.1802 barnlös, dotter till *handl Samuel Bruce* och *Carin Haggh G.*; 2/ 1803 med *Catarina Regina Westerling*, född 1775, död 1.7.1844, dotter till *handl. Olof Westerling* och *Marg Wohlfahrt*, född 1741, död 10.2.1768.

1807: *Apotekaren Carl Palm* (som dessutom ägde halva 5.37). Uppbud 7.3.1803.